

eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

Godišnje izvješće za 2016. godinu

Sažetak

Ni EIOPA ni osobe koje djeluju u njezino ime ne odgovaraju za uporabu podataka iz ove publikacije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2018.

Print EI-AD-17-001-HR-C ISBN 978-92-95087-76-7 doi:10.2854/971330
PDF EI-AD-17-001-HR-N ISBN 978-92-95214-13-2 ISSN 2529-5799 doi:10.2854/251247

© EIOPA, 2018.

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet navođenja izvora.

Za svaku uporabu ili reprodukciju fotografija ili druge građe koja nije zaštićena autorskim pravom EIOPA-e dopuštenje treba zatražiti izravno od vlasnika autorskog prava.

Uvodna riječ predsjednika

Radi osiguranja stabilnog i učinkovitog nadzora sektora osiguranja i mirovina, EIOPA čvrsto vjeruje u cjelovit i sjedinjen pristup europskom bonitetnom nadzoru i nadzoru postupanja te je proteklih godina ulagala znatne napore da bi ispunila povjerenju dužnost donošenja visokokvalitetnih propisa, tehničkog savjetovanja i nadzora na razini Europske unije. Godina 2016. nije bila iznimka. Ovo izvješće donosi detaljne informacije o našim aktivnostima i postignućima u protekloj godini, naglašavajući predanost Nadzornog tijela uspostavi jedinstvene europske kulture nadzora s dosljednim nadzornim praksama diljem Europske unije.

U 2016. EIOPA je razvila i pokrenula oruđa i projekte radi unaprjeđenja konvergencije u području nadzora, očuvanja financijske stabilnosti i povećanja zaštite potrošača za ugovaratelje polica osiguranja i korisnike u Europskoj uniji. Osim opsežnih zadaća povezanih s direktivom Solventnost II, kao što je sigurno prikupljanje i pohrana podataka, EIOPA je pokrenula mjesečni izračun i objavu nerizičnih kamatnih stopa i prvi put objavila izvješće o mjerama o dugoročnim jamstvima. EIOPA je provela test otpornosti na stres u području osiguranja na razini EU-a, razvila svoj makrobonitetni pristup okruženju niskih kamatnih stopa iz direktive Solventnost II, objavila godišnje izvješće o potrošačkim trendovima i savjetovala Europsku komisiju o pitanjima koja uključuju razvoj sveeuropskog proizvoda osobnih mirovina (PEPP) i, u suradnji sa Zajedničkim odborom, dokumente s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP).

U pogledu strukovnog mirovinskog osiguranja, u Mišljenju EIOPA-e o Zajedničkom okviru za procjenu rizika i transparentnost predložen je novi način postupanja s dugoročnom održivošću obećanih mirovina te se njime potiču pravodobna usklađenja.

Sveobuhvatni plan EIOPA-e usmjeren na konvergenciju u području nadzora proveden je daljnjim razvojem Priručnika dobrih praksi u području nadzora, radom na dosljednosti izvješća o postupanju s određenim važnim pitanjima u vezi s internim

modelima i posjetima nacionalnim nadzornim tijelima, davanjem neovisnih povratnih informacija, propitivanjem praksi u području nadzora i potporom unaprjeđenjima nacionalnog nadzora aktivnostima kao što je provjera bilance. Povećana je usmjerenost i na nadzorne prakse povezane s prekograničnim poslovanjem.

Nadzorno tijelo i dalje će djelovati na temelju tih postignuća u 2017., dok konsolidiramo svoj položaj kao vjerodostojno nadzorno tijelo postavljajući kao prioritet konvergenciju nadzornih praksi i igrajući važnu ulogu u promicanju programa rada Europske komisije u područjima kao što je unija tržišta kapitala. EIOPA mora i dalje biti spremna odgovoriti na političko i poslovno okruženje u razvoju, posebno na povećanu digitalizaciju i povećanu uporabu velike količine podataka (*big data*). EIOPA mora osigurati održavanje koraka s tim kretanjima da bi njezina reakcija na prilike i izazove koje donosi inovacija bila učinkovita, što bi za posljedicu imalo koristi, ali i zaštitu za potrošače.

Radi ostvarenja svojih ciljeva, oslanjamo se na niz partnera i dionika. Htio bih iskoristiti ovu priliku i zahvaliti našim kolegama iz nacionalnih nadzornih tijela na stalnoj suradnji i transparentnosti tijekom protekle godine. Zahvaljujem i EIOPA-inu Odboru supervizora i Upravnom odboru na njihovoj strateškoj predanosti. Snažnu europsku kulturu nadzora nije moguće izgraditi u jednom danu, međutim, uz zajedničke napore predani smo uvođenju pozitivnih promjena u korist europskih potrošača.

Gabriel Bernardino

Uvodna riječ izvršnog direktora

Gledajući unatrag na 2016. godinu, zadovoljstvo mi je što mogu reći da je EIOPA ostvarila svoj strateški cilj djelovanja kao odgovorna, mjerodavna i profesionalna organizacija.

Kao i uvijek, temeljni je element naše metode rada zalaganje za osiguravanje kvalitete. Kao organizacija neprestano identificiramo prilike da bismo povećali učinkovitost i kvalitetu rezultata.

To je u 2016. značilo reviziju organizacijske strukture EIOPA-e radi osiguranja da naša učinkovitost bude na najvećoj mogućoj razini i da se naši resursi iskoriste najbolje za provedbu našeg programa rada. Novonastala struktura, koja je na snazi od kraja 2016., odražava promjenu u strategiji EIOPA-e, od regulacije do nadzora, i njome se u obzir uzimaju iskustva iz prakse stečena tijekom prijašnjih pet godina. Uvedene promjene omogućile su bolje usklađenje osoblja s organizacijskim prioritetima i omogućit će EIOPA-i djelotvorno ostvarenje strateških ciljeva, posebno kao rezultat pojačane koordinacije i učinkovitijeg rada unutar organizacije.

Upravljanje resursima, ljudskima i financijskima, EIOPA i dalje smatra prioritetom. Na kraju 2016. godine 95,7 % radnih mjesta iz plana radnih mjesta bilo je popunjeno, u odnosu prema ukupnom broju radnih mjesta koji je iznosio 139. Nadzorno tijelo tijekom godine provelo je 26 kampanja zapošljavanja, međutim, privlačenje

i zadržavanje talentiranog osoblja i dalje predstavlja izazov. Imajući na umu budućnost, EIOPA je u 2016. uložila znatne napore u razvoj okvira kompetencija radi utvrđivanja kompetencija potrebnih u području nadzora, što će olakšati sve veću usmjerenost Nadzornog tijela na nadzor.

Operativni proračun EIOPA-e za 2016. godinu iznosio je 21 762 500 eura i u njegovu izvršenju EIOPA primjenjuje sva načela i standarde stabilnoga financijskog upravljanja. Zadovoljstvo mi je kazati da je, do kraja 2016., stopa izvršenja proračuna iznosila 99,68 % za odobrena sredstva za preuzimanje obveza.

S obzirom na budućnost, promjenjiva politička okolina i poslovno okruženje koje se razvija daju naslutiti da će EIOPA trebati biti spremna aktivno odgovoriti na prioritete koji se mijenjaju ili na nove zadaće. Snažna organizacijska kultura pomoći će nam u tome i zadovoljstvo mi je odati priznanje načinu na koji EIOPA-ino osoblje djeluje u skladu sa šest vrijednosti Nadzornog tijela (učinkovitost, neovisnost, integritet, odgovornost, timski duh i transparentnost). Jedinstvenim razumijevanjem tih vrijednosti moći ćemo kao organizacija uspješno odgovoriti na buduće izazove da bismo nastavili raditi na ostvarenju ukupnog cilja jačanja zaštite potrošača i financijske stabilnosti u korist europskoga gospodarstva, poslovanja i, prije svega, građana Europe.

Fausto Parente

Uvod

Osiguranje ima važnu ulogu u društvu. Kada dobro funkcionira, njime se preuzimaju rizici i ono doprinosi ekonomskom rastu i financijskoj stabilnosti, što u konačnici donosi veću financijsku sigurnost građanima. S imovinom vrijednom približno dvije trećine bruto domaćeg proizvoda (BDP) EU-a (73 % u 2015.)⁽¹⁾, sektor osiguranja EU-a znatan je dio financijskog sektora, a s obvezama koje obuhvaćaju jednu trećinu prihoda kućanstava Europe, potrošači ovise o aspektima sektora osiguranja u pogledu budućeg prihoda. Također, strukovna mirovinska osiguranja ključna su u osiguravanju zaštite starijih ljudi od rizika siromaštva nakon umirovljenja. S imovinom vrijednom približno 25 % BDP-a EU-a⁽²⁾, no i većom u nekim državama, imovina mirovinskih fondova ubrzano raste i sve više predstavlja izvor ulaganja za financijska tržišta.

EIOPA je utemeljena u siječnju 2011. kao rezultat reformi strukture nadzora u financijskom sektoru EU-a. EIOPA je neovisno savjetodavno tijelo Europske unije za Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europsku komisiju. Njezine su temeljne odgovornosti potpora stabilnosti financijskog sustava, osiguravanje transparentnosti tržišta i financijskih proizvoda, kao i zaštita ugovaratelja osiguranja, članova i korisnika mirovinskih programa.

Misija EIOPA-e je zaštita javnog interesa doprinošenjem kratkoročnoj, srednjoročnoj i dugoročnoj stabilnosti i učinkovitosti financijskog sustava u korist gospodarstva Unije, njezinih građana i poduzeća. Ona se ostvaruje promicanjem stabilnoga regulatornog okvira i dosljednih praksi u području nadzora da bi se zaštitila prava ugovaratelja polica osiguranja, članova i korisnika mirovinskih programa te doprinijelo povjerenju javnosti u sektore osiguranja i strukovnog mirovinskog osiguranja EU-a.

EIOPA je jedno od triju europskih nadzornih tijela koja čine važan element europskog sustava financijskih nadzornih tijela (ESFS), povezane mreže nacionalnih i europskih nadzornih tijela koja omogućuje potrebne veze između makrobonitetne i mikrobonitetne razine, pri čemu svakodnevni nadzor ostaje na nacionalnoj razini.

U ovom godišnjem izvješću istaknuta su najvažnija postignuća Nadzornog tijela u 2016. s obzirom na njegove glavne aktivnosti:

- jačanje zaštite potrošača;
- unaprjeđenje funkcioniranja unutarnjeg tržišta EU-a u području mirovina i osiguranja;
- jačanje financijske stabilnosti sektora osiguranja i sektora strukovnih mirovina te
- EIOPA kao odgovorna, sposobna i profesionalna organizacija.

⁽¹⁾ Izvor: Statistika o (re)osiguranju Eurostata i EIOPA-e za EU/EEA-u <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

⁽²⁾ Izvor: <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

INFORMATIVNA RUBRIKA: Najvažnija postignuća u 2016. godini

Dokumenti s ključnim informacijama

Regulatorni tehnički standardi o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP) predstavljaju prekretnicu u poboljšanju transparentnosti investicijskih proizvoda putem jednostavnih i usporedivih informacija u cijelom bankovnom sektoru, sektoru osiguranja i sektoru vrijednosnih papira. Sada prvi put potrošači mogu jednostavno usporediti različite proizvode i donijeti utemeljene odluke koje odgovaraju njihovim potrebama.

Pokretanje tematskog nadzora tržišnog ponašanja na razini EU-a među društvima za osiguranje koja posluju na tržištu osiguranja života povezanoga s udjelima u investicijskim fondovima

Tematski nadzori ključno su oruđe EIOPA-ine strategije za provedbu nadzora poslovanja, sa žarištem na točno određene financijske aktivnosti ili proizvode kada prvotni dokazi upućuju na moguće nanošenje štete potrošačima. Nadzor pokrenut u 2016. bio je usmjeren na identificiranje potencijalnih izvora štete za potrošače koja proizlazi iz odnosa između osiguravatelja i davatelja usluga upravljanja imovinom. Taj tematski nadzor važan je korak u učinkovitom razvoju i provedbi strategije EIOPA-e prema sveobuhvatnom i preventivnom okviru koji se temelji na riziku, za provedbu nadzora poslovanja.

Savjetovanje o identifikaciji i kalibraciji kategorija rizika infrastrukturnih ulaganja

Ulaganja u infrastrukturu mogu biti vrlo važna za djelatnost osiguranja. Međutim, infrastrukturni projekti mogu biti složeni i zahtijevati posebnu vještinu upravljanja rizicima. EIOPA je stoga predložila granularniji pristup i stvaranje zasebne kategorije imovine na temelju standardne formule iz direktive Solventnost II za ulaganja u infrastrukturne projekte. Predloženim pristupom znatno se smanjuju kapitalni zahtjevi za rizik za ulaganja u vlasničke i dužničke instrumente prihvatljivih infrastrukturnih projekata.

Savjetovanje o razvoju jedinstvenog tržišta EU-a za osobne mirovinske proizvode (PEPP)

Savjet EIOPA-e kao odgovor na zahtjev Europske komisije dao je važan doprinos raspravi o načinu na koji osobne mirovine mogu doprinijeti ispunjavanju potreba za isplatom primjerenih mirovinskih prihoda i jačanju povećanih dugoročnih ulaganja za davatelje takvih proizvoda. Zbog izrazito diversificiranog tržišta za osobne mirovinske proizvode, u Europskom gospodarskom prostoru (EGP-u), tek bonitetno stabilni proizvod drugog režima koji je dokazano pouzdan, transparentan i ekonomičan može uspješno premostiti prepreke i neučinkovitost prekograničnog poslovanja i ponuda.

Spremnost EIOPA-e na izvještavanje na temelju direktive Solventnost II

Direktivom Solventnost II propisani su zahtjevi za izvještavanje, kao i uloga EIOPA-e u sigurnom prikupljanju i upravljanju tim podacima. U 2016. godini EIOPA je primila prvi skup potpunih izvještajnih podataka, što predstavlja veliku prekretnicu u projektu Solventnost II. Da bi to postignula, EIOPA je stvorila jedinstvene izvještajne obrasce i oruđa kojima se društva podupiru u ispunjavanju svojih obveza izvještavanja. Osim toga, uspostavila je potpuno funkcionalan središnji repozitorij podataka o osiguranju, koji će postati najopsežnija i najmjerodavnija baza podataka o društvima za osiguranje. Ti će se podatci analizirati i o njima će se radi povratne informacije izvještavati nacionalna nadležna tijela te će imati dodanu vrijednost.

Mjesečno utvrđivanje nerizičnih kamatnih stopa i simetrično usklađenje rizika ulaganja u vlasničke vrijednosne papire

Ključni elementi okvira Solventnost II sada će se računati dosljedno na razini Europske unije (EU-a) te se mogu replicirati za društva za (re)osiguranje, a EIOPA-a će jedanput mjesečno objavljivati te informacije.

Prvo godišnje izvješće o dugoročnim jamstvima i mjerama za rizik ulaganja u vlasničke vrijednosne papire

EIOPA je prvi put predstavila izvješće o uporabi i učinku dugoročnih jamstava i mjera za rizik ulaganja u vlasničke papire na financijski položaj europskih osiguravatelja. Rezultati te analize stanja potvrdili su znatan učinak tih mjera na financijski položaj osiguravatelja istodobno pokazujući da mjere djeluju u skladu s planom, također i na financijsku stabilnost kako je prikazano EIOPA-inim testovima otpornosti na stres u području osiguranja iz 2016.

Pokretanje provjere kvalitete imovine i provjere bilance mirovinskog sektora i sektora osiguranja u Bugarskoj

EIOPA je imala temeljnu ulogu u pokretanju sveobuhvatne procjene otpornosti obaju sektora u Bugarskoj, što je rezultiralo povećanom pouzdanošću i povjerenjem potrošača. S obzirom na njezinu stručnost i temeljito znanje o sektoru, EIOPA je supredsjedavala upravljačkim odborom i usmjerivala tehničke elemente posla, među ostalim tako što je predvodila razvoj metodologije za potrebe te aktivnosti.

EIOPA-in test otpornosti na stres u području osiguranja u 2016.

EIOPA je provela test otpornosti na stres na razini EU-a radi procjene osjetljivosti i otpornosti osiguravatelja na ozbiljna nepovoljna kretanja na tržištu na temelju zajedničkoga analitičkog okvira. Rezultati su potvrdili znatne izazove za europski sektor osiguranja, koji su potaknuti trenutačnim makroekonomskim okruženjem. Nakon provedbe direktive Solventnost II dobivena je slika „visoke razlučivosti“ o osjetljivostima sektora koje zahtijevaju posebnu pozornost supervizora. EIOPA će pomno nadzirati provedbu preporuka nacionalnih nadležnih tijela da bi osigurala koordinirani odgovor na okolnosti koje mogu predstavljati prijetnju održivosti subjekta pod nadzorom i, kolektivno, sustavu kao cjelini.

Dokument za raspravu o potencijalnom usklađenju okvira oporavka i sanacije za osiguravatelje

EIOPA je izradila kratki prikaz postojećega fragmentiranog okruženja te je otvorila put prema usklađenom okviru oporavka i sanacije predlaganjem nužnih sastavnih elemenata. Taj bi okvir mogao biti važan korak i ključna prekretnica na putu prema robustnijem i stabilnijem tržištu osiguranja u korist ugovaratelja polica osiguranja.

Mišljenje za institucije EU-a o zajedničkom okviru za procjenu rizika i transparentnost za institucije za strukovno mirovinsko osiguranje (IORP)

To mišljenje predstavlja važan korak prema činjeničnim informacijama, osjetljivima na rizik, o financijskom položaju mirovinskih fondova. Cilj je preporuke EIOPA-e za osuvremenjivanje europske regulative o mirovinskim fondovima potpora sektoru strukovnoga mirovinskog osiguranja da bi mogao odgovoriti na postojeće i buduće izazove.

eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY